

НАША ДУМКА

Орган суспільної критики

Рік II.

Мюнхен, червень 1948

Ч. 11 (12)

Наївність чи свідомо гра Уоллеса?

Поруч Палестини останній обмін нотами між Вашингтоном і Москвою набрав найбільшого розголосу в світовій пресі. Відповідь Вашингтону на советський пропагандивний маневр була ясна: Розмовлятимемо з Москвою тільки на платформі Об'єднаних Націй, а перед тим хочемо бачити збоку Москви конкретні пропозиції й конкретні докази її готовності ліквідувати всі суперечки.

У справу вмішався кол. американський міністер, а тепер підтримуваний комуністами кандидат на президента ЗДА, Генрі Уоллес, зі своїм відкритим листом до Сталіна, на який Сталін поспішив відповісти. Треба сказати, що, якщо Уоллес хотів зробити собі добру виборчу пропаганду, то він зробив це дуже влучно своїм листом. Треба мати на увазі, що серед американців, як зрештою серед кожного народу, більшість є проти війни взагалі і тому людина, яка, як Уоллес, одного дня заявляє, що винайшла лік проти війни, легко звертає на себе увагу і здобуває популярність, бо ж не кожен може оцінити, яка вартість винайденого ліку. Сталін у свою чергу поспішив убити відразу три зайці: збільшити популярність Уоллеса, якого він радо бажав би бачити майбутнім президентом ЗДА, підкопати престиж Трумана й американського уряду і врешті викликати серед наївних у світі вражіння про справжню миролюбність Советського Союзу. З боку американського уряду вимагалось великої зручності, щоб відбити цей досить поважний пропагандивний удар Москви, і Маршал справився з цим завданням, підкресливши ще раз, що ЗДА готові переговорювати з ССРСР, але — в Об'єднаних Націях, і не закривають Москві дверей до порозуміння з Вашингтоном.

Щож собою уявляли пропозиції Уоллеса „для мирного поладження розходжень між Советським Союзом і ЗДА”, як їх назвав сам Уоллес? Роззброєння, необмежена торгівля між обидвома країнами, свобода подорожувань громадян обидвох країн, виведення військ з окупованих територій, невторчання в справи інших країн, господарська співпраця, оборона демократії й прав громадянина, заключення мирних умов з Німеччиною й Японією — все гарні кличі, але зовсім не нові.

Дуже влучно відповідає на них „Манчестер Гардіен”: «Якщо Советський Союз так дуже прагне „загального обмеження зброєння й заборони атомової зброї”, то чому, питаємо, він не виявив більшої охоти до співпраці тоді, коли ці справи обговорювалися в Об'єднаних Націях? Якщо він бажає швидкого миру з Німеччиною, чому розбив Лондонську конференцію? Якщо потрібна господарська співпраця і „відновлення й поширення УНРРА, щоб

збудувати продуктивну в господарському відношенні об'єднану Європу, в якій не було б бар'єр для торгівлі” (власні слова Уоллеса), то чому він відмовився від пляну Маршала і заборонив своїм сателітам узяти участь у паризькій конференції? Треба також вказати на те, що багато з недавніх вчинків Росії не погоджуються з шляхетними ідеалами Уоллеса. Якщо бажаний є „вільний рух громадян”, то чому не почати з советських дружин англійських громадян? А якщо йде про невторчання у внутрішні справи інших держав, то що тоді сказати про Чехословаччину? Що ж торкається „демократії й громадянських прав”, то годі визначити, що означають ці терміни у Москві, Вашингтоні і Лондоні.»

Уолтер Ліппман у „Нью Йорк Гералд Трібюн” просто вказує на небезпеку, яка криється за або наївними, або просто свідомо шкідливими пропозиціями Уоллеса. Якщо прийняти пропозицію Уоллеса про обмеження озброєння, — пише Ліппман — то тоді советська армія лишиться безконкурентною в Європі й Азії. Совети розпоряджають 20-ма мільйонами війська добре озброєного, але якраз зброєю, яку не можна зарахувати до зброї „масового нищення” (якщо прийняти під увагу, що кулемет, гармата чи літак не вважаються „зброєю масового нищення” — Ред.). Озброєння советської армії дає змогу навіть при її демобілізації знов у дуже скорому часі змобілізувати її до її повної сили. Зате озброєння американської армії технічно більш скомпліковане і при здійсненні пропозиції Уоллеса армія американська мусіла б потребувати кілька років, щоб знов бути в повній бойовій готовості, тоді як советська армія могла б це проробити на протязі кількох місяців. Тому ясно, чому Сталін так охоче відгукнувся на пропозиції Уоллеса. Ліппман приходять до висновку: „База всякої дискусії — не відкинення, а поповнення американської програми зброєння й військової допомоги Західній Європі”.

Годі сказати, на скільки свідомо діяв і діє Уоллес, як знаряддя комуністичної політики в Америці. „Манчестер Гардіен” уважає, що „Уоллес і Сталін хочуть тягнути користь із сподівань і страху мільйонів простих людей, щоб використати це для своїх політичних і пропагандивних цілей. У цьому небезпека Уоллеса і людей його типу. Російські провідники, які не є сентименталістами і свідомі того, що роблять, використовують тих людей для своїх продуманих цілей”.

Ю. Петрівський

Доля імперій

На сторінках нью-йорського „Нового Журналу” № 16, що виходить у російській мові, надрукована велика стаття Г. Федотова „Доля імперій”.

В ній автор досить тверезо і розсудливо робить аналізу минулого й сучасного стану імперій. Думки, що їх висловлює Г. Федотов, заслуговують на те, щоб з ними познайомитися. Отже подаємо в скороченні статтю Федотова. За думками автора звиклі поняття про національну державу склалися в XIX ст., коли національна держава стала нормою. Вірою XIX ст. було, що кожний нарід має право на свою державність і що тільки національні держави виправдані. Так, приблизно в межах цього сторіччя німці, італійці, балканські нації, поляки, ірландці і чехи утворюють свої національні держави.

Але щойно процес націоналізації Європи (німці, італійці, балканські нації) завершився, як біля його апогею почалася ера нового імперіялізму. Крім старих колоніальних імперій Англії і Голандії, по-стали нові заморські імперії: Франція, Бельгія, Італія, Німеччина. Конфлікти двох типів — імперіялістичні і національні (боротьба німців і слов'ян в Австро-Угорщині) викликали першу світову війну. Але на Версайській конференції переважали національні мотиви („Кожній нації — своя держава”). Крах кількох імперій дозволив у деякій мірі це здійснити.

Після двох воєн немає багатьох імперій: немає Австро-Угорщини, Туреччини, Італії, Німеччини, Франція — вже не та; Англія саме ліквідує стару імперію. Ще залишається Росія-імперія і нерозв'язані національні проблеми Східної Європи.

Над повоеним хаосом височать два велетні-переможці Росія і Америка. Росія Сталіна, що хоче панувати над світом шляхом завоювання і революції, і Америка, що думає здебільшого про свою безпеку. Між ними точиться боротьба. Історія пропонує два варіанти майбутніх імперій, у залежності від двох можливих переможців.

Перемога імперії Росії — це закріпачення всього на службу державі; фіктивна незалежність при централізованому управлінні з Москви, масові страсти і каторжні табори.

Перемога Америки і її спільників принесе справжню федерацію, щось подібне до Сполучених Штатів або до британського Коменвелту (Commonwealth).

Проблеми грядущої історії — це взаємини поміж членами західної родини народів і народами „Сходу”.

Яка доля чекає останню в світі, сучасну російську імперію на випадок поразки? Для більшості населення, упадок ненависної влади означатиме визволення. Безперечно, що сучасна російська імперія знаходиться перед новим вибухом революції народів. Із неї ця багатонаціональна імперія не може вийти в старих кордонах. Російська імперія посідає середнє місце поміж Великою Британією і Австро-Угорщиною. З піднесенням культурності народів Росії, вона все більше наближалася до Австро-Угорщини: Як дивляться самі росіяни на свою імперію? Вони не додають „багатоплемінності” імперії, а перетворення імперії на ССРСР (номінальну федерацію) прийняли як маскарад, за яким криється „руська Росія”. Інтелігенція засуджувала імперію, але наслідки (асиміляцію) вважала неминучими. Історія, що опинилася в руках російських націоналістів, будувала тенденційні схеми про мирне побудування російської імперії. „Не завоюванням, а колонізацією!” Але треба прагати боротьбу вогулів у XV ст., або башкир та татар. А завою-

вання Кавказу й Туркестану? А прилучення Грузії? А Польща? А черкеси?

Національно-романтичний рух прийшов у російську імперію з запізненням. Але нарешті з'являється Калевала, відроджується естонська й латвійська, грузинська, вірменська й українська літератури. Нації нібито творяться поетами.

В середині XIX ст. в Кирило-Медодіївському Братстві український рух набирає політичного характеру. Пробудження України здивувало російську інтелігенцію і вона не зрозуміла його до кінця. За схемами націоналістів-істориків, українці мордувалися під польським ярмом і були визволені Москвою. Але українці ще до Москви всмоктали в себе багато елементів культури й державности і Москва з її східним деспотизмом була Україні чужою. Найяскравіше нерозуміння українського минулого виявилось в оцінці Мазепи. Росіяни вперто не визнають українську мову, хоча славісти всього світу разом з Російською Академією Наук визнали її за самостійну мову. Перед очима народжувалася нова нація, а росіяни не хотіли цього бачити, нібито вони були переконані, що нації існують відвічно й незмінно, як види природи для доволюційного природознавства. 1917 рік був актом офіційного народження України.

В 1917 р. від большевицької Москви всі інші народи імперії тікали як від чуми. Але большевики силою зброї зібрали імперію і терором і нищенням національних культур тримають її вкупі.

Большевицький режим — ненависний величезній більшості росіян, але спільна ненависть не злютовує воедино народів імперії. Для всіх націй відвернення від большевизму супроводиться відштовхуванням від Росії, що його породила. Творці большевизму були росіяни. Большевизм спочатку утвердився в Московії і звідтіля його зброєю принесли на окраїни.

Три факти свідчать про зріст національних сепаратизмів у ССРСР:

1. „Націонали” (цебто неросіяни) складають помітний відсоток „населення” концтаборів.
2. Після війни уряд знищив 5 республік за повстання проти нього. Україну знищити неможливо, але вона, як відомо, теж заслуговує на таку долю.
3. Події на еміграції свідчать про те, що окремі нації російської імперії творять на еміграції власні організації.

З цього можливо передбачати, що у випадку воєнної поразки Росії, станеться не тільки падіння режиму, а й повстання всіх народів проти Москви, бо в сучасному світі немає місця австро-угорщинам і тільки фашизм зміг би продовжити життя каторжної імперії.

*

Автор „Доли імперій” Г. Федотов є безумовно росіянин і про це свідчить не стільки його прізвище, скільки його думки і знайомство з питанням. Але автор належить до тієї щасливої категорії людей, що можуть мати вільну думку незалежно від партійної, або від національної приналежності. Переконливою і змістовною аналізою Г. Федотов доводить, розглядаючи історію імперій, що імперії не існують вічно. Імперії зникають і більше не повертаються.

Кожний погодиться з тим, що австро-угорська імперія більше не повернеться, але, на жаль, є ще люди, які думають, що російська імперія царів може повернутися після падіння большевицької імпе-

Новий рекорд політичного нахабства Москви

Передання советської ноти в Атені з вимогою припинити страчення ув'язнених грецьких комуністів було початком несамовитості в її демагогічності акції московських можновладців проти сучасного грецького уряду та англо-американців, що його підтримують. Самий факт цієї ноти, її зміст і тон мали очевидний провокаційний характер, не позбавлений типового московського шибеничного гумору. В ноті вказується м. ін. на те, що советське „громадянство” глибоко обурене масовим страченням грецьких „патріотів і демократів”. З нарочитим нахабством удає московський уряд, ніби Європі невідомо, що ніякого „громадянства” в СРСР нема, що стероризовані й виголоджені підданці Москви й писнути не сміють, коли їм не наказано „жадати” того чи іншого, та що коли б поневолені нації мали справді спроможність жадати чогось, то вони зажадали б передусім припинити жахливе повільне страчення мільйонів засланих та ув'язнених на примусових працях, в умовинах життя, яких собі чужинець і уявити не може.

Той факт, що в Греції карає уряд смертю десятки злочинців, які мордували мирне населення, не виключаючи жінок і дітей, свідчить без сумніву про дуже сумні відносини в повсенній Європі. Але без порівняння більш загрозливим є те, що московські можновладці, які банди таких злочинців організували, оплачували й озброювали не лише на Балканах та в інших окупованих державах, а й у Італії та Франції, та й далі це роблять, підтримуючи зокрема банди Маркоса в тій же Греції, можуть виступати з протестами проти їх покарання, не викликаючи одностайного обурення культурного світу, не осмішуючи себе всюди й назавжди.

Як в інших ганебних аферах, так і в сучасній демагогічній акції проти Греції уживає московський уряд широко пресу і радіовисильні УССР. „Правда України” та „Радянська Україна” подали звичайно не лише текст советської ноти грецькому уряду, а й умістили статті та подали поза тим цілу купу московської імперіалістичної пропаганди. Київська радіовисильня повідомляла 17. V., що в київському театрі опери і балета відбулись „бурливі збори протесту проти злочинів грецьких монархо-фашистів” з відповідними промовами, резолюціями, закличками й усім, що до такої демагогічної акції належить. Після повідомлення з того ж джерела відбулись по цілій Україні мітинги протесту в містах і селах, у фабриках і в колхозах. Оголошено цілу каламутну повінь листів із протестами робітників і селян, зокрема якоїсь дуже лютої ланкової баби, готової все добре виляється, службовців, студентів, професорів, учених, мистців і т. і. . . не проти злочинів московського уряду на Україні звичайно, а про-

---

рії. Автор намагається бути об'єктивним, але в деяких місцях не може цього досягти, як росіянин, він ще не може відмовитися від Вілорусі (право якої на самостійність навіть большевики визнають фіктивно) і від Сибіру, який у кожному випадку трудно вважати національно московською територією. В цілому, стаття Г. Федотова заслуговує на те, щоб їй присвятити більше уваги. Вона мимоволі приваблює щирістю, об'єктивністю та безпосередністю думок. Хочеться пригадати старим і новим російським імперіалістам твердження Федотова: „Буде потрібно багато часу, щоб повернути росіян до традицій російської культури, а через неї і до християнства. До цього треба вже й зараз готуватись російській еміграції, замість того, щоб ганятись за привидними орлами імперії. . .” **О. Ювченко**

ти покарання злочинів його комуністичних агентів у Греції.

Не менше мусіли звичайно старатися й менш „самостійні” союзні республіки ніж Україна, навіть не „заступлені” в ООД. „Хвиля протестів” прокотилась і новоокупованими державами від Балтицького моря до Середземного. Але не минула ця ганьба московського нахабства і всіх тих держав, які мають політичну нерозважність терпіти в своїх межах комуністичні організації Москви та різні товариства „приятні й культурної співпраці з СРСР”, з Великобританією та ЗДА включно.

З сумом й обуренням треба зазначити, що, оскільки авторів цих рядків відомо, не викликала ця демагогічна акція політичного фарисейства Москви ніде такого слушного й наскрізь зрозумілого жадання перевести відповідну анкету на Україні та на інших чужонаціональних землях окупованих московськими можновладцями, щоб ствердити, чи не відбуваються там злочинні переслідування поневоленого населення, в порівнянні з якими страчення грецьких убійників жінок і дітей є нічим. Не піднесли такого жадання, на жаль, і українські чи які інші організації на чужині. **М. Н.**

До питання автокефалії

Справа нашої автокефалії, цебто залежності Української Церкви безпосередньо від Всеселенського Патріярха в останніх часах із незрозумілих для мене причин, в'яжеться з справою участі світських людей у ділі управління церквою і то з досить великими для них правами. Тоді, коли справа залежності від Вселенського Патріярха (автокефалія) для справжнього українця не будить жадного сумніву, аби тільки була перепроваджена згідно з канонами та практикою церкви, то справа уділу мирян в управлінні (адмініструванні) церквою будить велике застереження, як з пункту історичного, так і доцільності в сучасний мент.

По-перше, чи все в нас було прийняте лише з Візантії, без впливу заходу — велике питання, вплив заходу безсумнівний і то за довго перед 988 р. Чи залежали ми в той час від єпископату Херсонесу, чи якого іншого західного — обоятно. Знаємо з практики і сходу і заходу, що питання церкви вирішали єпископи, які як наступники апостолів, обдаровані Св. Духом (що й нам не слід забувати) мали завеликий авторитет, щоб хтось із мирян міг в їх присутності мати окрему думку.

З проголошенням у нас християнства пануючою релігією (988) ці впливи єпископів дістали ще підтримку світської влади. Припускаємо, що ще за княжих часів існувала інколи навіть певна боротьба між світською та духовною владою за обсадження кафедр, але наші князі ніколи не мали права інвеститури, подібного до прав західних володарів. Тому світські впливи на церковні справи в нас були слабші ніж на заході.

У козацьку добу парафії мали деякі права. Вони подавали кандидатів на священників, яких єпископ будь признавав, будь відкидав. Братства провадили велику та корисну працю доти, доки йшли разом з єпископами, підтримуючи їх у релігійній і політичній боротьбі.

Ситуація різко змінилась на гірше, коли патріярх Паїсій необережно доручив братствам нагляд за діяльністю єпископів. Братства почали мішатися до справ єпископів, єпископи почали ображуватися, почалась боротьба, яка допровадила до

Повоєнна відбудова промисловости України

Звідомлення советської преси порівняно часто сповіщають про різні досягнення у відбудові промисловости України, але на ділі справа виглядає куди інакше. Вже цей голий факт, що майже кожна така заява зачинається щоправда „во здравие”, але кінчиться швидше тоном „за упокой”, дає багато до думання. Бо чейже після проголошення якогось досягнення, советські чинники не забувають прикликати відбудовників до ще кращого „перевиконання” плану, вимагаючи приспішених темпів роботи, обниження її собівартости, зекономлення матеріалів і сирівців, одним словом цього, що в трагічній советській термінології окреслюється як „подарок державі” чи пак „виконання зобов'язань, даних т. Сталіну”. Видно отже одразу, на перший погляд, що згадані досягнення не мусять бути такі великі, бо чого ж тоді уряд та партія кричать безупинно „давай більше”. І дійсно, коли проаналізувати основно звідомлення відповідних міністерств та „главків” і матеріали, публіковані в советській періодичній та неперіодичній пресі, тоді одержимо невеселий і занепокоюючий образ дійности.

Советські відомості не послуговуються майже ніколи цифровими даними. На це не дозволяє нечисте сумління та типічна для ССРСР шпіономанія. Московські фальсифікатори вдумали новий метод виконання плану в %. От кажеться напр., що міністерство місцевої промисловости УССР випустило в 1946 р. на 46% більше товарів „ширвжитку”, як у попередньому році. Коли ж заглянути в звідомлення того 1945 р., тоді довідуємось знову, що план продукції по товарам „ширвжитку” виконано на 76%. Значить знову якісь проценти від незнаної, неспрецизованої вартости. Який же цей план, яка це, вже не говоримо якісно, але кількісно продукція, які конкретні, ясні числа — про це в ССРСР мовчать мов води в рот набрали. За тими ж процентами криється по суті причина недолі й нужди нашого народу під московсько-советською окупацією. Народне прислів'я говорить, що правда вилізе все наверх неначе шило з мішка, так і докладне обзнайомлення з справою відбудови

в УССР дозволяє пізнати дійсний стан промисловости України в післявоєнному періоді.

В основному промисловість України спирається на вугільній та металевій базі, далі на енергетичному та транспортному господарстві. Окрему галузь нашого народного господарства являє собою харчова, шкурня та текстильна промисловости, які спираються на колосальному багатстві сільськогосподарської продукції України. Не від речі буде тут підкреслити, що такими прекрасними передумовинами величезного розвою промисловости, які є дані в Україні, розпоряджає мало котра країна світу. Війна 1941—1945 рр. завдала жахливої руїни народному господарству України. Злосливий демонтаж відступаючих большевиків, а передусім німецьке божевілля плянового нищення кожного підприємства під час їхньої втечі з України вимагають довгих років відбудови. Така ж відбудова вимагає знову особливої енергії, коштів, великої кількости кваліфікованих робітників, а також ясного плану відбудови. Незабаром минатиме п'ять років, як большевицька влада, проганяючи силами українських дивізій німців з Донбасу, наново окупувала Україну. Впродовж саме цих п'яти років можна було зробити в ділянці відбудови нашої промисловости куди більше, як це досі зроблено. Не підлягає жадному сумнівові, що український народ горіє бажанням якнайшвидше досягти хоча б довоєнного рівня продукції. Українські робітники, техніки, інженери дають доказ цього гарячого бажання щоденною важкою працею, яка відбувається в жахливих умовах, яких не може собі навіть уявити пересічна людина з-поза меж ССРСР. Не зважаючи на величезні втрати в людях, які нанесла остання війна Україні, саме завдяки спеціальної, нечувано жорстокої і східній політиці московського воєнного командування, ми розпоряджаємо вже сьогодні і належною енергією і кваліфікованими робітниками, потрібними до відбудови. Але важка економічна окупація і експлуатація України Москвою, може ще важча та болочіша у своїх наступствах за нестерпний національний гніт, не дозволяє використати повністю ані енергію та запал до праці, ані знання українських працівників. План відбудови промисловости України накреслюється та затверджується не в Києві, але в Москві, якщо ж ідеться про кошти, тоді Київ мусить також задовольнитися тільки милостиною Москви. Як боляче, коли подумати, що беручи на увагу народне багатство обох країн, ролля повинна бути обернена. Советська московська влада навіть душить саме бажання та енергію відбудувати ажмога швидше рідний край. „Ти не повинен хотіти відбудовувати промисловість України”, кажуть московські агітатори українським робітникам, а також селянам, яких масово виганяється з сіл до міст на роботу, „ти повинен куди більше хотіти відбудовувати промисловість цілої „великої Родини”, бо ж вона є тобі батьківщиною, а не Україна” і от десятки й сотні тисяч особливо пильних та здібних українських висококваліфікованих робітників мандрують у Сталінград чи інший Горкій, а передусім у особливо зараз гостро індустріалізовані області Кузбасу, Караганди, Північного та Середнього Сибіру і Далекого Сходу. А в заміну за це, в „допомогу від братнього народу” сунуть на багату Україну нескінченні валки „истинно русских” некваліфікованих робітників та голодних колгоспників.

Втішаючись такою „допомогою” ЦК ВКП(б) і „лично т. Сталіна” відбудова промисловости України поступає крайне незадовільними темпами впе-

---

розколу серед українського народу — релігійної унії 1596 р. в Бересті.

Роки 1918—1920 поминаємо, бо це доба революції, коли було зроблено багато зле продуманих кроків, не опертих на політично-історичних підставах, а подиктованих вимогами хвилі.

Така — коротенько — історична підстава.

По-друге, беручи справу практично, цебто з пункту її доцільности в сучасний мент, зустрічаємо ще більше спостережень. Допущення мирян, які не мають ні відповідного знання канонів церкви, ні навіть часто не знають основ церковного порядку, для яких церква буде лише полем для поживи, полем для заспокоєння власних амбіцій — неунекнено впровадить у життя церкви хаос, розколи. Відомо, що наші вороги всіма засобами будуть цей хаос, цю ворожнечу підтримувати, роздмухувати, використовувати.

Говорячи про українські справи, не оглядаймося на те, як у москалів, поляків, або ще в кого. Дивімося пильно на те, що корисне нам, обоятно чи хтось інший те має чи ні. Але творення хаосу, суперечок, розколів не в нашому інтересі. Одже, ми теж, як і п. М. Б. закликаємо обидві сторони нашої православної церкви, усвідомити поважність справи і в інтересах нашого багатострадалного народу дійти до згоди.

Ю. П.

ред. Це треба віднести в першу чергу до найважливіших ділянок нашого народного господарства, до вугільної, металургійної та енергетичної промисловостей. Із 306 основних шахт Донбасу, які були в 1941 р., відбудовано до кінця 1945 р. 123, а до кінця 1947 р. не цілих 200. Значить темпи відбудови звільнюються, повільнішають, бо за дворіччя 1943—1945 відбудовано 123 шахти, а за таке ж дворіччя 1945—1947 тільки 77. Це з'ясується тим, що під час війни та далі десь до 1946 р. господарські чинники в Україні мали деяку, хоч і незначну свободу діяннн і відбудова, не зважаючи на важкі обставини як у другому дворіччі, поступала куди швидше вперед. Від 1946 р. дагується зростаюче загострення внутрішнього курсу в ССРСР, яке визначається м. ін. також дальшим зменшенням компетенцій советських та партійних установ республіканського значення та посиленням диктаторського голосу центру — Москви в економічних питаннях. З цією хвилиною одразу слабне плянове відбудування нових українських вугільних шахт, а натиск переноситься на можливо найповнішу експлуатацію існуючих шахт та на посунену до найдалших меж експлуатацію шахтарів. Москві не залежить на цьому, щоб в Україні існувала потужна індустрія, вона їй потрібна тільки постільки, постільки вона являтиметься допоміжним чинником висмоктання багатств нашої землі та сил нашого народу. Це основна напрямна лінія економічної політики Москви в Україні. Якщо советська пропаганда чваниться колибуть якимись індустріальними новобудовами на Україні, тоді треба неодмінно пам'ятати, що їх побудовано майже виключно за згадану вище напрямною Крім цього треба знати, що більшість великих промислових підприємств постала на Україні в періоді до 1933 р., отже в часі, коли українські адміністративно-політичні чинники мали ще деякий вплив. Оті підприємства постали не за ініціативою Москви, як зараз подають партійні фальсифікатори історії, але якраз проти волі Москви, на виразне й гостре жадання, а за підтримкою тогочасних українських радянських урядів Петровського, Чубаря, Любченка. Тих же підприємств, які постали в часі між 1933 та 1940 рр. таки досить малувато, а особливо, вражає їхня незначна кількість та невелика продуктивна потужність, коли порівняти ріст промисловості в цьому самому періоді в інших країнах світу, які розпоряджають на багато меншими природними базами.

Вертаючи до ситуації у вугільній промисловості, треба підкреслити, що ще гірше як із самою відбудовою шахт виглядає справа відбудови допоміжних заводів вугільної промисловості, зокрема збагачуючих фабрик. На цьому дуже терпить якість вугілля, в якому шкідливий вміст попелу досяг на початку 1948 р. дуже некорисної вартості 14,4%, що далі дуже погано відбивається на якості витоплювання на цьому вугіллі чавуну. Таким чином народне господарство України зазнає одним ланцюгом величезних втрат.

Відбудова металургійної промисловості натрапляє також на великі труднощі. Наша металургійна промисловість належить до найбільше потужних у світі. Вистане згадати, що один тільки завод у Макіївці до війни виробляв металу значно більше, як усі металургійні заводи Польщі, Мадярщини та Австрії, разом узяті, при чому ці три держави належать до зовсім поважних продуцентів заліза. В Україні існувало до війни 47 доменних печей, які давали 9,5 мільйонів тонн чавуну. Як же виглядає ситуація після війни? На кінець 1946 р. відбудовано 16 доменних печей і 47 сталотопних агрегатів (переважно мартенів), але у вересні 1947 р. цей стан збільшився тільки до числа 23 доменних печей, 51 сталотопних агрегатів і 37

прокатних станів. Значить і тут втручання Москви почало давати від 1946 р. свої „результати”. На кінець теперішньої п'ятирічки, в 1950 р. Україна матиме 30 доменних печей і 58 прокатних атомів; виробництво чавуну виноситиме 9,7 мільйонів тонн, а сталі 8,8 мільйонів тонн. Значить, іншими словами, впродовж цілих 10 років, з 1940 до 1950 рр. продукція чавуну в Україні збільшиться ледве з 9,5 на 9,7 мільйонів тонн. Також мається справа з видобуттям вугілля, воно зросте в згаданому десятиріччі тільки з 80,2 на 86,1 мільйонів тонн, при чому ця остання цифра це лише плян, який у советських умовах ще не мусить бути зовсім виконаний. З цього порівняння говорить щоправда також факт і жахливого знищення України в останній війні, але також не менше крайнє благодушнє ставлення советської влади до завдань відбудови металургії на Україні. А чейже металургійна промисловість це єдина підстава кожної промисловості взагалі, а залізо та сталь це разом із вугіллям щоденний хліб для заводів і фабрик і без них вони не можуть існувати. Відбудова заводів кольорової металургії поступає ще повільнішими темпами. Алюмінієві заводи в Запоріжжі, Дніпропетровську і Дніпродзержинську знаходяться у стадії реконструкції і ледве зачали випускати нещодавно частинно продукцію. Так само кульгає рутний комбінат у Микитівці, заводи магнезю, цинку, ферростопів у Придніпровському індустріальному окрузі. В Нікопольському мангановому та Криворізькому залізорудному басейнах відбудовано на день 1 січня 1948 р. щойно 47% шахт, але в більшості зарахованих у відбудованих шахтах немає ще механічного устаткування і видобування відбувається примітивними методами. (Докінчення буде). **Інж. С. Ю. Пр.**

Листи поворотців

(УБІ) Дня 19. V. оголосила київська радіовисильня нову колекцію „листів поворотців, які у великім числі надходять до Радіокомітету з проханням їх оголосити...” Але всі вони такі одноманітні, і всі так тхнуть московською пропагандою, спрямованою на те, щоб спонукати втікачів до повороту на „батьківщину”, що мусять уже цим остерігати їх робити це. Всі вони розмалюють протилежність „фашистської каторги” до советського „раю”. „Листи” поворотців та їх принагідні промови перед мікрофоном київської радіовисильні спрямовані на те, щоб переконати втікачів, що до війни в ССРСР, коли не все, то багато чого змінилось радикально на краще. Варто уваги в цих „листах” і закликах м. ін. і те, що місце пропаганди проти „німецьких фашистів” заступає все більше пропаганда проти „американських імперіалістів”. В листі якогось ніби М. Безкорвайного можна було, наприклад, почути таке: „... З фашистського рабства нас визволило американське військо, але нас умовляли не вертатись на батьківщину та говорити нам, що, коли вернемось, нам загрожує заслання. І ми боялися, що може батьківщина нас не прийме. Але нас було прийнято дуже привітно, ніхто нас навіть не питав, чому і як ми опинились в Німеччині. Я поклявся віддячитись батьківщині пильною працею...” і т. і. славословіє „радянській владі”. Якийсь Ф. Башмаков з Дніпропетровщини заявляє: „... Я мусів добувати руду в Фурщині, хоч перед тим я 16 років учителював. В таборі мене намовляли виїхати до Канади, але я вернувся. Я дістав призначення до школи. В нашій селі все зробилось кращим ніж перед війною. Моїх двох дітей прийнято до піоніського табору, я купив корову і велосипед, збираю гроші на радіоприймач” і т. і. Якийсь поворотець на Поділлі дістав навіть ордер червоного Прапора і зобов'язався в традиційнім листі до т. Сталіна добитися кращого врожаю.

Палестинська провокація Москви

Серед політичної несамовитости витвореної систематично Кремлем у міждержавних і міжнародних відносинах по війні, чи не найбільш несамовитою є палестинська справа. Оскільки є вона справді такою, її дальший розвій у дотеперішнім напрямі можна лише вітати, бо осягнення верху несамовитости може бути початком отверезіння. Абсурдність убиває, коли вона робиться очевидною, а сучасні політичні відносини поміж Московщиною та культурним світом є абсурдними понад кожний сумнів.

Виступ Панюшкіних, Царапкіних та інших Каців-Сухих і не сухих в обороні святого міста Єрусалиму є видовищем, яке могло б викликати лише гомеричний, їпасенний регіт цілих шановних зборів ООД, коли б свіжий подув буревію загального обурення проти традиційних московських провокацій очистив затроєне ними політичне повітря.

Намагання утворити самостійну жидівську державу, з якимсь щонайбільше мільйоном мешканців, оточену безмежними просторами арабських земель навколо Середземного моря, проти волі двадцяти мільйонів арабів і якихось двохсот мільйонів магометан, є справді політичним підприємством гідним сучасної доби. До того ж переводиться його, полишаючи тим часом принаймні, до двохсот мільйонів чужонаціонального населення під владою Москви. Відбудовується держава, яка існувала 2000 років тому, а не ті, які зруйнувало московське хижацтво протягом останніх трьох десятиріччів — це політична логіка нашого часу, яка мусить обурити кожного політичного мужа, що мислить нормально.

Сліпа вулиця, в якій знайшлися держави «злучені» в ООД, заслуговує особливої уваги, бо коли всі попередні справи не можна було вирішити й полагодити наслідком противенства між ЗДА та московським урядом, то в палестинській справі вони знайшлися виїмково „разом”, визнаючи державу Ізраеля майже одночасно, що викликало небувале заміщення в цілій ООД. В однім підкомітеті опинились, наприклад, разом із представниками Америки і Кремля також представники Австралії, Франції, Швеції. При голосуванні одної французької поправки опинились несподівано разом з московськими сателітами й представники Уругваю, Гватемали, Венецуелі. Отже своя своїх не познаша. Так було на засіданні політичного комітету Загальних Зборів ООД з 12. травня.

Але не минуло й двох тижнів, як скаламучений нарочито москвинами намул осів і фронт та напрям провокаційного наступу Москви на англосаські держави в палестинській справі виявились яскраво й недвозначно. „Правда” з 25. V. виступила з дуже гострою статтею затитулованою „Провалення американської політики в Палестині”. В цій статті оскаржує звичайно московський уряд американців, зазначаючи, що їх політика в ООД причинилась до розпалення війни в Палестині. Лише пропозиції советської делегації боронили, після „Правди”, інтереси і жидів, і арабів, обстоюючи поділ Палестини. Цілком протилежною є політика ЗДА, запевняє далі комуністичний офіціоз, для них є палестинська справа лише атутом в їх грі на Близькім Сході. З одного боку вони хочуть панувати над арабськими країнами, а з другого боку хоче Труман набути голоси жидівських виборців. Вони роблять обіцянки арабам, коштом жидів, і навпаки, дбаючи лише про інтереси американських капіталістів.

Що москвини перевалюють свої злочини в чужих країнах на інших, а тепер на англо-американ-

ців, відомо віддавна й загально, але в палестинській справі перевищили вони справді самих себе, устійнивши новий рекорд. І справді, сучасну війну в Палестині приготували вони й розпалили від довшого часу систематично й послідовно. Надуживаючи жидів для доконання найгірших чинів московського хижацтва на чужонаціональних сусідніх землях, витворили вони тут наскрізь штучний відруховий антисемітизм. По війні, коли жадна жива душа не могла передістатися вільно на захід крізь залізну заслону, вислав туди московський уряд жидів сотками тисяч. Він же організував таємне перевезення жидів до Палестини та постачання зброї для жидівських терористів. Коли московський уряд осяг свого, унеможливив дальший побут англійських залог і спричинив інтервенцію арабських країн у місцевій війні, він перекидає тепер відповідальність за це на англо-американців. **М. Н.**

Новітні яничари

Під цим заголовком містить цюріська „Вельт-вохе” з 21. V. дуже замітну статтю про дітей у віці від 7 до 15, яких полоняють у Греції комуністичні бандити та випроваджують до сусідніх країн і ЧСР, заявляючи, що евакуюють грецьких дітей, щоб урятувати їх від шкід війни. В дійсності ж, зазначає тижневик, коли комуністи побачили, що вони помилились, гадаючи здобути в короткім часі Грецію, уклав Комінформ незвичайно жорстокий плян, наслідувати колишніх турків, грабувати грецьких дітей, спроваджувати їх до Югославії чи Болгарії та виховувати там у комуністичнім дусі. Плян цей походить від Мітри Мітрович Джилас, яка виконує обов'язки міністра народнього виховання в Сербії і лякає своїми скрайніми комуністичними поглядами навіть своїх співробітників. В Югославії існують 6 інститутів для дітей політичних в'язнів, з якими батьки з огляду на їх „злочинність” не сміють мати жадних зносин. Щоб урятувати дітей від депортовання, пристають їх грецькі батьки до ЕАМ (комуністів). Батьки ж схоплених дітей мусять, боючись за їх долю, постачати засоби поживи комуністам. Батьки ховають, звичайно як можуть, своїх дітей від „евакуації”, але легко це не буває, бо „визвольники” переводять труси з нечуваною жорстокістю. З причини браку шляхів мусять пірвані діти мандрувати днями в горах, багато з них, особливо менші не витримують і вмирають у дорозі. Цей „природний вибір міцніших” предбачений зрештою виразно в пляні. Більшість дітей лишається в Югославії, частина йде до Болгарії і до Чехословаччини, де перебуває тепер до тисячки грецьких дітей. Дітей із тих же самих сіл розлучається. Виховання є остільки колективістичним, що навіть мило й щітки до зубів є спільними. Частина виховавців є москвинами, але мова навчання грецьких дітей є лише московська, також як і шкільні підручники є без виїмку московськими. Виховання не лише хлопців, а й дівчат, мілітарне, шкільне навчання скорочене до найнижчої міри. Кожна згадка про Бога вчителям суворо заборонена...

Стільки цюріський тижневик.

Пірвання дітей, їх виховання, а головню їх москвощення доводять понад кожний сумнів, що огидний злочин творення новітніх яничарів відбувається на московський наказ під керівництвом московських агентів. Пірвання дітей в Америці карається слушно смертю. Той же злочин доконуваний тисячохратно в Європі викликає тут, як бачимо, щонайбільше наскрізь плятонічне обурення, без ні-

яких, цілком добре можливих господарських, політичних та різних інших репресій. Зрештою, як і пірвання дорослих навіть в англо-американських зонах Німеччини і Австрії. В межах самого ж ССРСР відбирає московський уряд мільйони чужонаціональних дітей та виховує їх на яничарів у заборонках та інтернатах промислових шкіл, але це... „внутрішня” справа московського уряду в межах „самостійних” республік, навіть і заступлених в ООД.

В „Ізвестія” з 9. V. уміщено опис інтернату, де виховуються майбутні керманічі новітніх яничарів, т. зв. „суворовці”, аристократія армії московського хижацтва. Виховання хлопців у чорних мундурах з червоними погонами, пише кореспондент, знаходиться в певних руках. Тамбовська школа знаходиться на березі ріки, з її вікон видно широку „руську” рівнину. Це звичайна советська школа. Мундури учнів нагадують їм їх високе призначення бути вождями воєнків у бою. Дані 1890 р. доводять, що сучасні суворовці фізично значно краще розвинуті ніж їх попередники... Вихованці першої старшої роти попросили полковника Коваленка урядити публічну дискусію на тему, „що таке героїстство”. Доповідь зробив комсорг, 16-річний Б. Гаєвич. По дискусії було вирішено питання рядками воєнської пісні — Коли країна накаже бути героєм, ним зробиться хтобудь... Отже навіть „героєм” зробити без наказу „начальства” в ССРСР не дозволено. Московське ж „героїстство” є рівнозначне з „хижацтвом” аж до пірвання дітей для яничарських орд.

Московський наступ на Фінляндію

„Уступки” московського уряду в справі фіно-московської воєнної умови були піском в очі керманічів західних держав та засобом приспати уважність самих національних кол Фінляндії. Кремль чекав лише сприятливого часу, щоб зрванувати за свої „уступки”. Цю нагоду дала йому спровокована ним війна в Палестині та спричинене нею порізнення між ЗДА та Великобританією.

Сучасні події у Фінляндії не полишають, на жаль, найменшого сумніву відносно того, що московський уряд намагається запровадити у Фінляндії такий же лад, як і в окупованих ним інших країнах. Тут і там політика й тактика агентів московського хижацтва тотожні навіть у деталях. Ролу чеського міністра Носека відіграє у Фінляндії міністер також внутрішніх справ, Лейно. Як одному так і другому висловив парламент недовіря, як один так і другий відповіли на це змобілізованням комуністичного шумовиння та утворенням комітету терористичної чинности вулиці проти уряду.

Вже 7. V. подали „Ізвестія” повідомлення про „запит послів Демократичного Союзу Народу Фінляндії уряду”, в яким м. ін. говорилось: В останнім часі проти комуністичних і демократичних громадян провадиться таку ж кампанію як в 1929-30 рр., коли було скинуто насильством легальний уряд та наставлено диктатуру. Реакційні кола намагаються ударемнити чинність спрямовану на піднесення за-

рібної платні, переведення соціальних реформ та втримання добрих відносин із ССРСР. Далі запитується: Чи відома урядові чинність реакційних кол у нашій країні, яка загрожує спокій громадянства та шкодить нашим відносинам до інших держав, та участь деяких урядовців у цій чинності? Що має намір почати уряд проти цих кол, щоб втримати загальний спокій та покарати винних в його порушенні?

Недвозначність цих погроз московських агентів у Фінляндії урядові не потребує звичайно жадних пояснень. Дня 24. V. скликав скинутий міністер народні збори в Гельсінках і заявив перед десятитисячною юрбою — ми відіб'ємо напад. Його промови й погрози розголошує негайно советська преса і радіовисильні, демонструючи цим, що московські можновладці підтримують своїх агентів у Гельсінках, як вони їх підтримали в Празі. Київська радіовисильня подала з свого боку погрозу Лейна на зборах, що „прихильники Гітлера у Фінляндії не матимуть успіху в боротьбі проти комуністів”. „Виконавчий Комітет у Фінляндії”, казав далі він, „закликає нарід підвестися на оборону демократії, удар проти комуністів є ударом проти нації...”

Отже коли Москва ототожнює своїх комуністичних слуг із фінляндським народом, то можна бачити, що загрожує цій нещасливій країні. Чи поставляться англо-американці остільки ж пасивно до окуповання Фінляндії, як поставились до советизовання ЧСР, та чи схиляться остільки ж покійно перед 25-тим ветом Громико, будемо бачити незабаром, може й дочекаємось, коли московське хижацтво переступить міру англо-американської „терпеливості”.

Паскудження окупованих країн пам'ятниками героям московського хижацтва

„Правда” з 14. V. повідомляла з Запоріжжя: „В жовтні 1941 р. в селі Поповка Куйбишевського району, Запорзької області згинув смертю відважних командант одної з армій південного фронту генерал лейтенант А. Смірнов. З наказу Президії Найвищого Совету УСССР переіменовано село Поповку в село Смірново. В третю річницю перемоги над Німеччиною уставлено на могилі героя 12-метровий обеліск.

Також в Трептовськім парку советського сектору Берліну має постати величезний пам'ятник на пошану советської армії. Має він займати 500 квадратних метрів. При вході має величезна статуя жінки символізувати батьківщину. В центрі вимощеної гранітом і мармуром площі мають знаходитися п'ять гробовців. Тут же буде стояти 12-ти-метрові постаті московського воєнка. При його ногах має лежати поламаний гаковий хрест...

Цікаво, що мислять собі московські деспоти, паскудячи чужі країни пам'ятниками свого хижацтва, що затримають остаточно окуповані країни під своєю владою, чи що населення їх зі страху перед Москвою не викине на смітники ці „пам'ятники” і по знесенню мілітарної московської окупації.

Єпископ Костельник на засланні

(УВІ) Канадський „Новий Шлях” передає інформацію з українських католицьких кіл, що згідно з одержаними зі Львова вістками, при кінці 1947 р. большевики вивезли звідтіля багато українців, у тому числі й єпископа Костельника, який, як відомо, був одним із організаторів „приєднання”

української греко-католицької Церкви до московської православної Церкви.

Лемки в Східній Пруссії

(УВІ) „Новий Шлях” (Канада) помістив листа одного українського селянина з Лемківщини, якого польська влада примусово переселила в Східню Пруссію. Цей селя-

нин м. ін. пише: „Сюди приїхав по весні, нічого не засіяв, трохи картоплі посадив, вже пізно, то й їсти не було що. Ледве дах над головою стоїть, ані вікон, ані дверей, ані печі, так що я свої старі кості не маю де загірті”. Старий селянин просить прислати йому з Америки якісь старі лахи й хоч подерті черевики та... календаря, „бо не знаю, коли наше свято”.

Важливий почин у ділянці переселення приватників

Референт для справ переселення при мюнхенській дирекції ІРО п. Артур Греблер заявив представникові СУЖ, що при мюнхенській дирекції ІРО зорганізовано в останньому часі окреме бюро для переселювання тих скитальців, які живуть поза таборами. Ця ініціатива мюнхенської дирекції ІРО викликала велике зацікавлення серед учасників останньої конференції ІРО в Женеві, бо при інших дирекціях ІРО до цього часу таких бюр нема. Як відомо, приватники могли до цього часу записуватися на виїзд у переселенчих референтів по окремих таборах, однак завжди в таких випадках табори старалися в першу чергу вислати своїх мешканців, через що приватники виходили покривдженими. Тепер переселенчий відділ при мюнхенській дирекції ІРО добивається, щоб до кожного транспорту переселенців вставляли відповідний відсоток тих, що мешкають приватно. Щоб зорганізувати належно цю акцію, він потребує точних статистичних даних про кількість приватників на терені його округи (ерія).

Як заявив далі п. Греблер, до цього часу в ІРО панувало уявлення, що приватники менше поспішають виїхати в нові країни, як таборовики. Однак, як виявив досвід праці, справа ця мається якраз навпаки.

Що торкається можливостей переселення, то ІРО має намір приспішити переселення тих, які вже мають згоду парагвайського і аргентинського урядів на переїзд їх до цих країн. ІРО робить усі заходи, щоб взагалі якнайскорше розв'язати проблему переселення, однак — заявив п. Греблер — зацікавлені виїздом не повинні чекати лише на те, що зробить ІРО, а самостійно через свої національні комітети в інших країнах робити заходи для виведення в урядів тих країн місць до поселення.

*

Костек-Бернацький перед судом

Як повідомляє польська „Інформація Прасова“, польська влада веде слідство проти відомого польського україножера, бувшого польського воеводи Костка-Бернацького, який зокрема вславився своїм концентраційним табором у Березі Картуській. Із зібраного слідством матеріалу виходить, що Костек-Бернацький мав безпосередній вплив на жадливий режим у Березі й не раз сам карав в'язнів, — повідомляє урядова польська пресова агенція.

Нащо Москві стільки окупаційного війська?

Австрійська газета „Вінер Курір“ дає статистику окупаційних військ в Австрії, з якої виходить, що американці, британці й французи мають у Австрії приблизно по 8—10.000 військ. Кількість советських військ зберігається советами в таємниці, однак їх нараховують на 50.000, тобто більше, ніж військ трьох інших союзників разом. Від грудня 1945 р. австрійська держава видала на покриття коштів окупації советських військ 1.807 мільй. шилінгів, тоді як на покриття коштів трьох інших окупаційних армій разом видала тільки 1.392 мільй. шил.

*

Народ любить своїх вождів...

Швед Люндберг у своїх враженнях з Москви, видрукуваних у газеті „Тат“, оповідає м. ін. таке: „Коли советські достойники з Політбюро їдуть разом кудибудь, от хоч би на похорон, поліція густим кордоном закриває вулиці. У бічних вулицях стоять пригтовані кулемети на мотоциклах. Спостерігаючи це явище, я не раз згадував шведського міністра Гансона, який недавно помер — у трамваї. Пересічний советський громадянин не може собі уявити, щоб міністер міг їздити разом з іншими людьми в трамваях. Советська еліта живе ізольована від народу. Мені доводилося декілька разів проїжджати шляхом, що веде до вілли Сталіна, 20 кілометрів від Москви. Якщо ви затримаєтесь на цьому шляху, який проходить через гарний сосновий ліс, відразу з-поміж дерев виходить міліціонер і наказує вам їхати далі.”

*

Куди буде спрямований черговий московський удар?

Джон Ф. Рейнолдс повідомляє у своїй кореспонденції з Анкари, що призначення Лаврішева на пост советського амбасадора в Туреччині викликало там занепокоєння. Турки висловлюють побоювання, що це означає спрямування головної уваги советської закордонної політики на Близький Схід. Вони при цьому звертають увагу на те, що поведінка Москви під час італійських виборів вказує на те, що Москва покищо відставила італійську проблему на другий план, не приділяючи їй своєї головної уваги. Також відносно лагідне ставлення Москви до Фінляндії у зв'язку з заключенням советсько-фінської угоди треба розцінювати як доказ, що Москва в сучасну пору залишає європейські проблеми на другому плані. Советські виступи в Берліні проти західних союзників мають на меті

тільки міцніше закріпити советську владу в окупованих нею країнах.

В Анкарі вважають, що Лаврішев привіз турецькому президентові особистого листа від Сталіна, в якому, наскільки відомо, Сталін пропонує тільки відновити угоду про дружбу, термін якої скінчився ще в 1945 р. Зате Сталін не згадує нічого про недавні свої домагання відносно проток, знаючи, що Туреччина ці домагання знов відкине. Безпосередній удар на Туреччину був би ризиковий і тому Москва хоче обійти Туреччину з флянку. На це вказував би новий гострий виступ Москви проти Ірану й чутки про плянований комуністами переворот у Азербейджані, а також події в Греції.

Враховуючи ці речі, Туреччина вживає заходів, щоб приготувитися до оборони. Одержавши з одного боку велику допомогу зброєю від ЗДА, Туреччина з другого боку робить тепер заходи над створенням блоку держав, положених у східній частині Середземного моря. Основою до такого блоку мав би стати потрійний союз Туреччини, Єгипту й Греції, в справі якого ведуться тепер перемовини і вступити до якого погодилася вже Греція. Згодом до цього союзу мали б приступити всі інші держави Арабської Ліги.

*

Свято вождів у Мюнхені

В неділю 30. V. у Мюнхені заходами Громадського Комітету відбулася святочна Академія, присвячена тридцятиріччю проголошення Самостійности України і пам'яті Головного Отамана С. Петлюри та полк. Є. Коновальця. Академію вшанували своєю приявністю архієпископ Михаїл, єпископ Іван Бучко, представники громадських і політичних організацій і представники поневолених Московою народів. Святоточні промови виголосили кол. міністер ректор Б. Мартос, ред. М. Лівіцький і др. Ю. Вассіян. Хор „Україна“ під керівництвом проф. Н. Городовенка і Капеля Бандуристів під управлінням проф. Г. Китастого дали чудове мистецьке оформлення Академії.

„НАША ДУМКА“

орган суспільної критики.
Додаток до двотижневика „Комар“.

Ціна числа — 1 нім. марка.

Supplement to Ukrainian Magazine
„Komar“ (The Hedgehog)

Fortnightly
Authorization No. UNDP 222
Publisher: J. Lycholt,
Munich, Rosenheimerstr. 46a
Printer: Munich, N/0379
Circulation: 4.000 copies